

KRAX YUM RHAWM MAI BEEN
HAWT JAWN CEUCAO KAWN
KH'RIT COMRAWM

KRAX GAU CUBCAW CAO SIDIEX , NUM LI VAX.

Cao Krai - Rev. Ngox Khun Pen

KRAX YUM RHAWM KAWN KHRIT COM RAWM

MAI

BEEN HAWT JAWH

1. Grawng been puag pua kawn khrit com rawm

Yam jah dix, mawh krax cobcom tix ceu ngie khaing, mawh kheu nan kawn khrit com rawm pa ah nan, ang koe ceu kaux nong nong, kheu been phreeh rawm mai been tang ceu ang nyang koe yam an, mawh kheu nan viang ang nyang kok ceu kaux kawn khrit com rawm nong nong kawx, ca hoik dawg koe tom jah ka sivoe Num khrit 1300 num dix heue.

Ka daux bawg yam num khrit 200 num tom sidah 300 num sinax an, ceu cao khawmuik, situ been hawt jawh awm paox tix heue. Krax cobcom kawx mawh awm paox tix, tix ceu khaing heue. Kheu koe krax keut kawn pwi ka piang gum lox Siyiex ku ceu, Num khrit 300 tom 400 num, koe ceu pa thung thiang paox tix ka daux ceu cao, viang mawh kawx nan ang mawh grawng cobcom heue. Yam an daux veng Romax koe pwi pa kok ceu kaux mawh (NOVATION) , nawh yuh been see rawm piang dee it son pwi saux kawx, pwi ang pon hawt jawh kah.

- Num khrit 400 tom 600 ceu cao jah ti cobcom
- Num khrit 900 tom 1000 lih koe pa krub Marix
- Num khrit 1054 Been krub lih koe ra ceu
- plak sivoe pa mawh cubcaw pa thong CERULA RIUS,
Ceu cao Helasax.
- Plak klip si ngaix pa mawh cubcaw pa thong POPE LEO IX,
Ceu Cao Romax pa mawh ceu cao Roman Catholic heue.

ceu cao khawmuik, ot greem krax kwang Catholic jah 1054 tom 1517 heue. Been krub tang ceu ang nyang bax lih koe heue.

Daux 1517 num MAR TIN LUTHER jah ti thiang ka been krub catholic mai jah ti pang been krub (Protestant churchs) heue.

- Num khrit 1521 (Lutharin)
- Num khrit 1525 (ceu cao meung suitslan)
- Huldreich Zwing li
- Num khrit 1533 (Presbyterian) John calvin
- Num Khrit 1534 (Anglican)

Huldeich Zwingli jah ti thong been krub (4) ceu pa mawh in plak greem heue.

- (1) Pwi yum rhawm ku kaux koe akhwang ti tang sitee mai Siyiex
- (2) Mawh ngie lai sigang khri pa pa mawh dee khrawm num riah
- (3) Pwie cao mawh pa doh keut ka krax taoh Yesux
- (4) Pwi yum rhawm pa hoik pon krax taoh yaox ti com glip ka daux rhawm khawmuik.

2. Grawng pa hoek bleeh been krub cobcom daux meung man

Sara ting Yodax Tan lih khaing meung Amerikan hoek ti yuh kaing Satsana plak lih singaix, ka daux meung Indiyax, mai cobcaom daux taix, sara ting Ward pwi kala paing 1812 num khix ra (19) ngaix ka daux veng kalakata heue. Sara Yudax Tan mai moeng nawh jah ti hoek daux meung man 1813 num khix aliah (13) ngaix mai jah kaing Satsana been cobcom (com rawm) ka daux meung man veng Yan kong heue.

3. Been krub cobcom laig hoek daux ceu pwi vax

Viang pwi pa daux meung man ceu pwi ku ceu hoik rieb ti teei cao khrit mai hoik laig been li com rawm sivoe ceu pwi vax tom rheeng kawx, ceu pwi vax kawu ca ot daux been moeg tiblah, been kid kaing tiblah, been vad tiblah mai been sai mhak tiblah heue. Pwi pa hoek ti laig tawx lox bwan gaux rhawm beenli com rawm ang nyang bax lih koe tix kaux kawx, kawn ot ka daux pa faik tete telai heue.

Krax pa laug Siyiex ka ceu pwi vax ang awm cie tang kaux tang ceu khankix, mawh pa kied tang siyox khaing pwi tang ceu khankix, phan mawh pwi tang ceu khankix, mawh hoek pwi tang ceu ti krai lox bwan mai yuh kaing satsana ka daux kix, ceu pwi vax ang mawh nan, mawh pa laug Siyiex ti kieh tax vad Ai Rong hu ka cao pa tawx lox bwan heue.

Yam jah gum lox bwan ti laig daux ceu pwi vax, ang mawh pwi pa hoek, mawh Siyiex pa laug ka tax Pucao meung sivoe, mai Tax pucao meung laug ka Tax vad Ai Rong, khaix an Tax vad Ai Rong tom hu ka daux Cing Tung, ka Sara ting Makusyang, mai makusyang rieb ka tax Ai Rong mai paox grawm nawh khankix, Sara ting Makusyang tom jah krai lox bwan mai gau ka kix mai ploi kix hu ka daux ceu pwi vax heue. Pa sang krai grawng in , mawh pa sang kieh ex doh keut ka krax moh mai pa laug Siyiex ti teei ka ceu pwi vax, daux krax pa kied tang siyox khaing pwi tang ceu ku ceu heue.

Yam laig lox bwan ka daux ceu pwi mawx ceu pwi an, mawh pwi tang ceu pa hoek ti laig tawx lox bwan ka daux kix heue. Ceu pwi vax ang lai mawh nan, mawh Siyiex pa laug ceu pwi vax hu ka cao pa tawx lox bwan mai deeh ploi hu ka daux ceu pwi vax heue. can ex ceu pwi vax ku kaux, ex sang keut grawng in koe cee, koe dee bleeh, pa kied raux yuh ka mawx? keut ti yaox.

4. Krax pa cung kaux cong mai been pa hawt jawh kawn khrit com rawm (7) ceu

Kawn khrit com rawm koe been hawt jawh pa tang siyox, pa cung kaux cong sijung, pa ang chix tieh loh, pa viex hu ka daux krax yum rhawm tau mai krax hawt jawh (7) ceu heue. Been in (7) ceu, mawh pa deuh num riah nawh ka piang gumlox phuk lai sigang khri, mai ang mawh pa ttiem hoik ka daux bawg yam tix bawg yam ngie, mawh pa yuh hawt been pa deuh ka daux ceu cao kawn khrit com rawm, pa hoik khre rien tix baux hoik tix baux, pa teei krax gau daux an tix ceu hoik tix ceu mai yuh lih mawh been hawt jawh ceu cao kawn khrit com rawm awm pa koe yam in heue.

Krax pa cung sijung mai been pa hawt jawh kawn khrit com rawm (7) ceu an, mawh pa jah ti yuh lih ka daux num khrit 1608 num mai jhi ceu cao tawng kah heue. Been hawt jawh an (7) ceu mawh awm in plak greem tin heue.

(1) Krax yum rhawm mai been hawt jawh khankix, mawh pa deuh num riah ka piang lai sigang khri

Pa ah deuh num riah ka piang lai sigang khri an, ang sang ah ka ngai lai, ang sang ah ka krub ka phuk lai sigang khri, been li kawn khrit com rawm , ang rieb ka been pa nieb viex hu tix plak ngie, pa mawh been nieb lud keut ka dong gua kawn pwi, mawh pa caw ti rieb ka dee bleeh gum lox pa koe daux phuk lai sigang khri, mai pa gau khwan cao ka pwi pa yum rhawm ti kieh ex tawng Alo Siyiex heue.

(2) Mawh ngie pwi yum rhawm ngie khaing pa rieb com rawm

- 1) Mawh pwi pa yum rhawm ngie khaing pa com rawm.
- 2) Caw ti gau gum lox Siyiex dee bleeh com rawm.
- 3) Pwi com rawm mawh pa pon rieb nghied lox bwan.
- 4) Ye sux com rawm pwi yum rhawm hawt com rawm.
- 5) Jhi grawng tik pa prim mai im ju daux pa khraox.
- 6) Sipaung phimap tau mai yum tau mai Yesux.
- 7) Yum mai Yesux mai deeh kaoh im mai Yesux.
- 8) Mai pa jhi grawng hoik loh rhawm mai yum rhawm.
- 9) Mawh ngie pa rieb com hawt rhawm pwi yum rhawm.
- 10) Mawh pa jhi sakse krax yum rhawm.

(3) Mawh ngie pwi pa hoik tieh loh rhawm rhi mai pa hoik yum rhawm mai pa hoik com rawm ngie pa chix laig carang kawn ceu cao

Kawn ceu cao pa chix ti plaik carang daux ceu cao, caw ti mawh pwi pa hoik yum rhawm mai pwi pa yum rhawm mai pa hoik com rawm khankix heue. Phan ang nyang yum rhawm, mai phan ang nyang com rawm, ang nyang chix ti plaik nawh mawh kawn ceu cao pa laig ka daux been heue.

(4) Pwi yum rhawm khawmuik, mawh cao giex kaing li

Pwi yum rhawm mai sinax cao khrit , ang koe pa ot sinax, mawh pa koe akhwang ti sitoe ka Siyiex ka daux krax yum rhawm heue. Pa ah nan ang mawh pa ang kieh cao sidex koe cee, ang mawh pa kieh pwi ku kaux ghrawm ti pon akhwang pa mhawm, mawh pa rieb cau ka

daux kaing jhaw Siyiex ka daux rahwm pa awn pa ttiem kaux mawx kaux an heue. Ang mawh pa ang kieh cao sidex koe cee, mawh pa nabyam yungyi ka paox tix, mai pa deuh pwi tang kaux mawh pa nie lheu mhawm khaing to kaux tix heue.

(5) Ceu cao dah dee mawx dee an, koe been ti kwang ka ceu cao tix.

Ceu cao pa hoik laug Siyiex ti kieh pwi yum rhawm ot tix nyhawm ngawm tix dah, ang lai mawh sonsang ot greem sibrawm kawn pwi, mawh sonsang koe akhwang ti rom giex kwang ka daux pa hawt yuh awm pa gau khwan cao ka ex heue. Mawh Yesux ngie khaing pa mawh kaing ka ceu cao,pwi pa giex kaing mai pa yuh kaing giex kwang ka daux ceu cao khankix, mawh pa sitoe ka cao khrit mai pa yuh kaing ceu cao heue.

Ceu cao khankix koe been, koe akhwang ti kwang ka ceu cao tix, dee mawx dee an pa ah nan, ang sang ah ka pa teei rhawm to kaux nieb yuh pa sang yuh tix, mawh pa sitoe mai pa ralai nab yam ka ceu cao tang dah ka daux ceu kaux Yesux heue. Mawh pa deuh rhawm ka baux veng mai ka num li tix heue.

(6) Ceu cao mai kaing meung haktiex tang tiah khaing paox tix

Cub ceu cao mai cub meung haktiex in, ang chix ti kwang ka piang paox tix , ang chix ti nieb pon yuh ka piang paox tix, tix cub lai tix cub, kawn ceu cao khankix, ang chix yuh kaing viex been haktiex ka daux ceu cao, koe akhwang tix yuh kaing haktiex kawx, mawh pa caw ti chix kieh kaing hak tiex mai kaing ceu cao mawh pa tang tiah khaing paox tix heue. Phan Siyiex laug mawx son kaing haktiex, kieh nawh yuh kaing haktiex son min plak ngai Siyiex, phan Siyiex laug ti kieh mawx yuh kaing Nawh Cao, kieh nawh yuh kaing Siyiex , ang chix ti mawh pa giex kaing naog bawg yam tix taix nieh (2) ceu heue.

(7) Caw ti giex kwang ceu cao ka krax pa situ rhawm pwi hun

Pa giex kwang ka kaing ceu cao cao khrit, caw ti mawh pwi pa hoik tieh loh ti mawh pwi Siyiex tete heue. Pa ot ka daux kaing ceu cao khankix, yie chix mawh lox pwi pa yuh alo haktiex, pa mawh pwi pa ang tieh loh khaing phimap, ang khaw ti mawh pa yuh nan, mawh pa caw ti giex kwang kaing ceu cao mai rhawm pwi hun, pa chix cu nghied ka gum lox Siyiex, mai yuh kaing Nawh cao ka daux pa grum rhawm tau mai paox pwi tix heue.

5. Kaing krub Ceu Cao kawn khrit com rawm

Kaing krub ka daux ceu cao khankix, mawh pa kied ting ceu mai pa raux dee bleeh tete heue. kaing krub ceu cao, mawh pa viex pwi hoek ka Siyiex , mawh pa kieh pwi yaox Siyiex mai pa kieh pwi mhong lox Siyiex heue. Kaing krub ka daux Ceu cao khankix, mawh pa jhi grawng pa hoek pwi sivoe dang ngeung Siyiex mai mawh pa cung ka plak sivoe Siyiex heue.

Pa ting ceu Yam yuh kaing krub mawh awm in plak greem khan kix heue.

- krax pa chix deuh rhawm krax yum rhawm (rhawm khwan)
- Krax pa nab yam yungyi mai krax moh krax rhawm
- Grang pakpeung pa singax mai pa mhawm grieang
- Pa appong bawg yam mai tokaux tix khawmuik
- Pa jawk ti khre rien kaing kieh mawh pa mhawm
- Pa jawk lox krai, pa jawk kraung Ceep, pa jawk dah dee, pa jawk kraung shiao tix, pa jawk grawng kaing.
- Pa ang yuh alo to kaux, alo nexnham, pa yuh alo Siyiex.
- Pa yuh min plak ngai Siyiex, pa ang yuh min kawn pwi.

Beeh glawm daux kaing krub

1. Cao kwang kaing
 2. Phat lai sing khri tix baux
 3. Rawg bwan paoh kaing krub
 4. Lai rhax pwi hun
 5. Rawg bwan son kuceu
 6. Phat lai pa r alai pawk
 7. Lai rhax kwa yie
 8. Sau krax tan
 9. Ap krax tan
 10. Lai rhax kwa yie
 11. Phat lai sigang khri son lox bwan
 12. Lox pao grawng kaing ceu cao
 13. Lai rhax
 14. Sidiex lox bwan
 15. Lai rhax pluat
 16. Rawg bwan nawb
1. Cao kwang kaing
 2. Phat lai sing khri tix baux
 3. Rawg bwan paoh kaing krub
 4. Lai rhax pwi hun
 5. Rawg bwan son kuceu
 6. Phat lai pa r alai pawk
 7. Lai rhax kwa yie
 8. phat lai sigang khri
 9. Lai rhax
 10. Sidiex lox bwan
 11. kwayie mai sau mau tan
 12. Ap mau tan
 13. Lox pao: kaing ceucao
 14. Lai rhax pluat
 15. Nawb bwan

6. Kaing krub son kaing Bwan

Kaing krub son kaing bwan pa hawt yuh kawn khrit com rawm, koe (5) ceu, (2) ceu mawh kaing bwan pa jhi cao khrit ti deuh mai (3) ceu mawh kaing bwan pa tang khre ka daux ceu cao daux pa jhi khwan cao ti deuh ka daux ceu cao heue. Kaing bwan pa tang khre ka daux ceu cao heue. Kaing bwan pa jhi cao khrit (2) ceu mawh kaing bwan cobcom mai kaing bwan pwie cao, mai kaing bwan pa khre daux ceu cao, mawh kaing bwan tawx Ara deuh taix, kaing bwan yuh ka paox, mai kaing bwan nawb bwan heue.

(1) Kaing bwan cobcom (com rawm)

- Com rawm ka pwi pa hoik yum rhawm
- Com rawm awm pa gau cao khrit
- Gau gum lox Siyiex grawng com rawm
- Bawg yam mawx angah koe akhwang ti cobcom
- Baux ju pwi com rawm ka piang (12) num
- Son pwi iak riang tiblah yuh daux pa keung tix yuh
- Pak peung yam com rawm kieh mhawm grieang
- Daing lox khaix hoik com rawm
- Sipaung tau mai Yesux deeh kaoh tau mai Yesux
- Jhi Sakse krax yum rhawm tix
- Ang lo pa baox com rawm ka been li pa krub Yesu pa mawh cub tang cub.
- Com rawm mawh ngie ti bawg ngie.

(2) Kaing bwan pwie cao

- Pwie cao mawh pa klawk Yesux ti yuh, Mawh kheu mawh pa ting ceu.
- Doh keut ka bwan son krax taoh Yesux khrit
- Doh keut mai pau ka pa sang deeh lih bleeh Yesux.
- Kieh kraung pwie cao mhawm grieang kheu mawh pak peung Yesux.
- Yam tawx pwie cao paw yuh kieh kaing suksag
- Yam tawx pwie cao kieh koe pa nhim pa yien
- Pwie cao ang mawh pa rawg bwan son pluat ploi phimap mawh pa yaogyaw bwan son
- Ang laug bawg yam, ang laug dah dee, koe akhwang ti khre.
- Caw ti nabyam mai caw ti kieh ting ceu

- Sara tawx pwie cao mai pwi rieb tawx pwie cao caw ti khre rien khaw caw.
- Doh keut pwie cao mawh pak peung Yesux.
- Ang chix ti khloe beeh tawx pwie cao ka tang kaux.
- Daux cub kawn khrit mawx ang ah chix ti ih pwie cao.
- viang chix ih pwie cao mai tang cub kawx ang chix rieb Krax yum rhawm kix.

(3) Kaing bwan tawx Ara deuh taix

- Caw ti mawh pa yaox ka pa lo son kaing Siyex
- Caw ti jhak diag pa koe gum lox Siyex ka daux Sara/Sara max pa sang rieb tee Ara.
- Ara pa ah nan, ang mawh min plak ngai, mawh Beeh glawm son gum lox Siyex mai krax appong.
- Phan ang nyang riex nyang kua: daux gum lox Siyeix mai daux krax im ju kawn pwi, ang khaw ti nieb tawx Ara,
- Caw ti mawh rhawm rhi to kaux nawh, rhawm rhi kawn nyiex ma nawh, rhawm rhi pwi ceu cao nawh, rhwam rhi baux veng mai numli.
- Caw ti deuh bawg yam tom kub, ang khaw yuh kaing niied.
- Caw ti mawh pwi pa hoik yuh kaing Siyex dee iak (5) num mai ju nawh caw ti koe dee iak (35) num.
- Sivoe ang nyang tawx Ara, caw ti cied mhawm
- Khaw ti koe nyiex ma phan ang koe, ceu cao caw ti keut,
- Ceu cao (7) mu dee iak caw ti grum rhawm
- Caw ti yuh cub caonsi (7) kaux phan ang mawh nan kieh khaw mai diag pa koe.

- Cub caonsi caw ti tat lox kum loe bawg
- Cub caonsi caw ti jhi daux krax ka cao pa rieb tee Ara mai Ceu cao.
- Krax tawx Ara an caw ti hoik dha ti khre mai pao kieh pwi ceu cao tawng sivoe ang nyang yuh, been (6) khix dee iak.
- Ang chix deeh tee ka Ara, phan nawh lud, mawh ngie laux nawh khaing beeh glawm ngie
- Pwi pa koe rhawm daux kaing haktiex ang khaw ti rieb Ara.
- Simex mai sibon – kieh awm paox tix
- Phan hoik pon Ara caw ti kok ceu kaux mawh Sara ting / Sara ma ting (Yam kok, yam tiiem)

(4) Kaing bwan yuh ka paox

- Simex mai bon caw ti mawh pwi pa hoik yum rhawm khawm ra kaux.
- Caw ti mawh pa grum rhawm miex keeing khawm ra plak.
- Caw ti mawh pa hoik lheu ju khaing (18) num.
- Ka paox pa loig ngie khaing pa chix yuh daux nyiex bwan.
- Phan ang lai loig (1) daux nyiex bang ceu cao (2) daux ngiex Sara Ceu cao.
- Phan been li ang awm paox tix, Sara Cao Sidiex ang koe akhwang ti yuh ka paox.
- Sivoe yuh ka paox, caw ti dha krai dee iak tix khix.
- Phan Ceu cao tang, mai ang mawh tix mu, caw ti tawx lai kham grawng son sang yuh kapaox.

- Sara cao pa yuh ka paox caw ti khre kaing kieh mhawm grieang , paw kieh mawh pa nyiah pwi.
- Caw ti ceep kraung Sara ting mai pawd ti deeh carang Grawng kaing.
- Caw ti daing lox ka pwi yuh ka paox kieh ot daux ceu cao tom khaw caw.

(5) **Kaing bwan pa nawh bwan**

- Nawb bwan (Benediction, Benedictio) dee bleeh mawh pa kieh mhawm, pa kieh grum naog heue.
- Pa nawb bwan an, ang mawh khaing pwi, mawh khaing Siyeix.
- Nawb bwan son sang koe min plak ngai Siyiex mai son sang gaux rhawm pwi ka bwan son Siyiex.
- Ang nieb mawh pa yuh ka rhawm sara ting, mawh pa keut sibrawm Siyiex mai yuh.
- Ang nieb mawh pa yuh ka rhawm Sara ting, mawh pa keut Sibrawm Siyiex mai yuh.
- Yam mawx, dee mawx, chix ti nawb bwan mai alo Siyiex.
- Cung phan ang mawh nan, grux ngawng mai nawb bwan.
- Caw ti kieh Sara ting yaog taix tix 45 dikari mai yaog ngie glang nawb ti bwan ngie khaing.
- Sara ting cao pa nawb bwan, yuh ti tawng mawh pa yuh tix tang Siyiex, yuh khaw caw mai alo Siyiex.
- Phan mawh pwi pa ang rieb ka ceu kaux Yesux, ang khaw ti nawb bwan, mawh pa rawg bwan son nawh ngie.